

STK'lar için
Meşruluk,
Hesap Verebilirlik
ve
Şeffaflık

Hoşgeldiniz 😊

Program

- Tanışma/Isınma
- Beklentiler
- Evet/Hayır
- Paydaş haritalaması ve hesap verebilirlik
- Herkes herkese hesap soruyor
- Öz-değerlendirme
- STK'ların hesap verebilirlik için kullandıkları modeller

Tanışma/Isınma

Yerdeki kartpostallardan size “hesap verme/sorma” veya “şeffaflık” çağırıştıran bir kartpostal seçin

Beklentiler

4-5 kişilik gruplarda aşağıdaki iki soruya cevaplarınızı paylaşın. Cevaplarınızı iki ayrı renk post-it'e yazın (ne getiriyoruz sarı, ne elde etmek istiyoruz, pembe). 10 dakikanız var.

- Bu çalışmaya ne getiriyorsunuz?
- İki günlük çalışma bittiğinde ne elde etmiş olmayı ümit ediyorsunuz?

Evet – Hayır Oyunu

Evet – Hayır oyununda bazı olguları tartışmak istiyoruz, ve farklı bakış açılarından bakıp gözden geçirmek.

Bir soru okunacak. Soruya katılıyorsan, odanın “evet” tarafına geç. Katılmıyorsan “hayır” tarafına geç.

İlk adım: “evet” ve “hayır” grupları kendi içlerinde neden bu tarafa geldiklerini konuşurlar.

Sonra teker teker “karşı tarafa” açıklayarak onları “ikna” etmeye çalışırlar.

Hükümetlerin meşruiyetini sandık
belirler

Şirketler sadece hissedarlarına elde ettikleri karın hesabını vermek durumundalar

Sivil toplum devletin bıraktığı
boşlukları doldurmak için vardır

STK'lar siyaset yapmazlar

STK'ların meşruiyeti üye sayısı ile
orantılıdır

STK'lar toplumsal fayda için
çalıştıklarından yaptıkları işi iyi
yaptıklarından emin olabiliriz

STK'lar olarak yapılan projelerin faaliyet ve finansal raporlarını yazmaları hesap verebilirlik açısından yeterlidir

Genel bakış

Sivil toplum nedir? Neden var?

Neden STK'lar için hesap verebilirlik
ve şeffaflık konuları önemli?

Çünkü...

- STK'lar toplumsal fayda için çalışırken insan ve maddi kaynak harekete geçirmek durumundalar
- STK'ların hesap vermesi gereken farklı paydaşları vardır
- Yoksul ve dışlanmış gruplar adına hareket ettiklerinde başka güçlü paydaşların alanlarına girebilirler
- Birçok kurumun meşruluğu ve hesap verebilirliği bu günlerde sorgulanıyor “yönetişim krizi”
- Bazı STK'ların sorunlu uygulamaları
- STK'ların savunuculuk çalışmalarının hedefi olan gruplar onların meşruluğunu ve hesap verebilirliğini sorgularlar
- STK'ların çalışma alanları genişliyor: “boşluk dolduran” rolünden savunuculuk/politika geliştirme rolüne evrilme durumu

Hesap Verebilir Olmak Nedir?

- Sivil toplum için “Hesap vermek” ne demek?
- STK’lar kimlere hesap vermek durumundadırlar?

STK’ların hesap vermek durumunda oldukları paydaşların bir haritasını çıkarın – bu haritada paydaşlar arasındaki güç ilişkilerini/çatışmaları çizimlerinle belirtin. Farklı paydaşların STK’lardan beklentisi nedir?

4 kişilik gruplar halinde çalışın – haritanızı oluşturmak için 30 dakikanız var.

Harita

Örnekler

Kamudan hesap soruluyor – İzlanda #panamapapers

Brezilya Petrobras ve kamuya yansması

STK'lar şirketlerden değerler bazında hesap soruyor

Şirketlerden hesap sorma

STK'ların hesap verebilirliği

Deniz Feneri
Derneđi

**Deniz Feneri
Davasında
Yeni
Skandal**

STK – Şirket iliŐkisinin hesabını sorma

II. Güne Hoşgeldiniz

- İlk günün çalışmalarından neler kaldı aklımızda?
- Bugün neler yapacağız?

Herkes Herkese Hesap Soruyor

- Kamu, Şirket, STK, Medya, Vatandas/Hedef Kitle gruplarında olacaksınız
- İçinde bulunduğunuz grubun **kimlere** hesap veriyor olması gerektiğini düşününüz. **Ne için** hesap veriyor olmanız gerektiğini tartışınız.
- Bu tartışıklarınızı flip-chart'ınıza tablo şeklinde yazınız.
- Diğer gruplardan da **size hesap vermelerini** de istiyorsunuz – **ne için** hesap vermelerini istersiniz?
- Bu tartışıklarınızı flip-chart'ınıza tablo şeklinde yazınız.
- 30 dakikanız var

Herkes herkese hesap soruyor

- Farklı gruplar birbirleriyle buluşacaklar – buluştuğunuzda beklentilerinizi birbirinizle paylaşın ve **ortak beklentileri** belirleyin.
- Bu karşılıklı beklentiler sizce ne şekilde karşılanabilir? (raporlama/toplantı/haberleşme kanalları/websitesi vs)
- Medya grubu bütün grupların buluşmalarını haber yapacaklar – her gruptan kendilerinden beklenenleri öğrenip sunacaklar 😊

İlk buluşma 20'

Kamu – STK

Şirket – Vatandaş

İkinci buluşma 20'

Kamu – Vatandaş

STK – Şirket

Hesap Verebilirlik için Araçlar

Şeffaflık Mekanizmaları: kurum ve paydaşlar arasında bilginin karar süreçlerinde, uygulamada ve raporlamada akışını sağlamak. Raporlama/açıklama sistemleri ve bilgi paylaşımını kolaylaştıran süreçler bunun için önemli. Örn: finansal raporlar, denetim raporlarının paylaşılması, şeffaf karar mekanizmaları

Katılım mekanizmaları: İç ve dış paydaşların karar süreçlerine dahil edilmesi. Hedef ve faaliyetlerin belirlenmesinde kilit paydaşların dahil edilmesi hesap verebilirliği kolaylaştırır. Örn: danışma toplantıları, Yönetim Kurulunda paydaşların dahil edilmesi

Hesap Verebilirlik için Araçlar

Değerlendirme mekanizmaları: hem STK'nın hem de paydaşların faaliyet, çıktı, sonuç ve etkileri takdir etmesini sağlar. Örn: İzleme/değerlendirme sistemleri, bağımsız değerlendirmeler ve sosyal denetim, öz-düzenleme sistemleri

Şikayet ve tazmin mekanizmaları: STK'nın çalışmalarını sorgulama olanağı yaratır. Özellikle STK ve faydalanıcı paydaşlar arasında güç dengesi bozuk ise faydalanıcılara hesap verilebilmesini sağlar. Örn: ombud, teftiş kurulları

Öz-değerlendirme örneği

- Size dağıtılan anket, WANGO (World Association of Non-Governmental Organisations) websitesinden alınan “Compliance Manual” (Uygunluk rehberi) den derlenmiştir. Uygunluk rehberi de STK’ların kendileri için oluşturdukları Ahlak ve Davranış ilkelerine dayandırılmıştır. Uygunluk rehberinin amacı STK çalışanlarının çalışmalarını belirli standart ve prensiplerin ışığında değerlendirerek öğrenme ve dönüşme sürecine destek vermektir.
- Sorulara kendi kurumunuzu düşünerek cevap veriniz. Sorulara cevap vermek için 30 dakikanız var.

İlkeler

- Hesap Verebilirlik: Çok paydaşlı hesap verebilme, kuruluş içi ve kuruluş dışı
- Hedef Grup odaklılık: karar alma süreçlerine hedef kitlenin katılımı
- Şeffaflık ve iyi yönetim: şeffaf karar alma süreçleri
- Kurum içi öğrenme ve gelişim
- Farklılıklara, insan haklarına ve çevreye saygı

Kafe çalışması

- “Kafe” yöntemi – farklı fikirlerin bütün katılımcılarla paylaşılması, ortak akıla ulaşmak, yeni bakış açıları oluşturmak
- Dinleyin! Düşüncelerinizi paylaşın!
- Ortak noktaları yakalayın!
- Önemli bulduğunuz noktalara odaklanın!
- Soruların cevaplarını post-it'lere yazın

Nasıl Hesap Verebilir ve Şeffaf olabiliriz? Kafe

Kendi örgütünüz ne şekillerde ve kimlere hesap veriyor? Örgüt olarak şeffaf olduğunuzu söyleyebilir misiniz? Şeffaflığınızı ne şekilde sağlıyorsunuz?

Kafe alışması

Sizce hesap verebilir ve şeffaf olmanın faydaları ve zorlukları nelerdir?

Kafe Çalışması

Sivil toplum örgütlerinin tüm paydaşlarına hesap verebilir ve şeffaf oldukları bir durumu tarif edin. Bu duruma nasıl gelebiliriz?

Meşruiyet

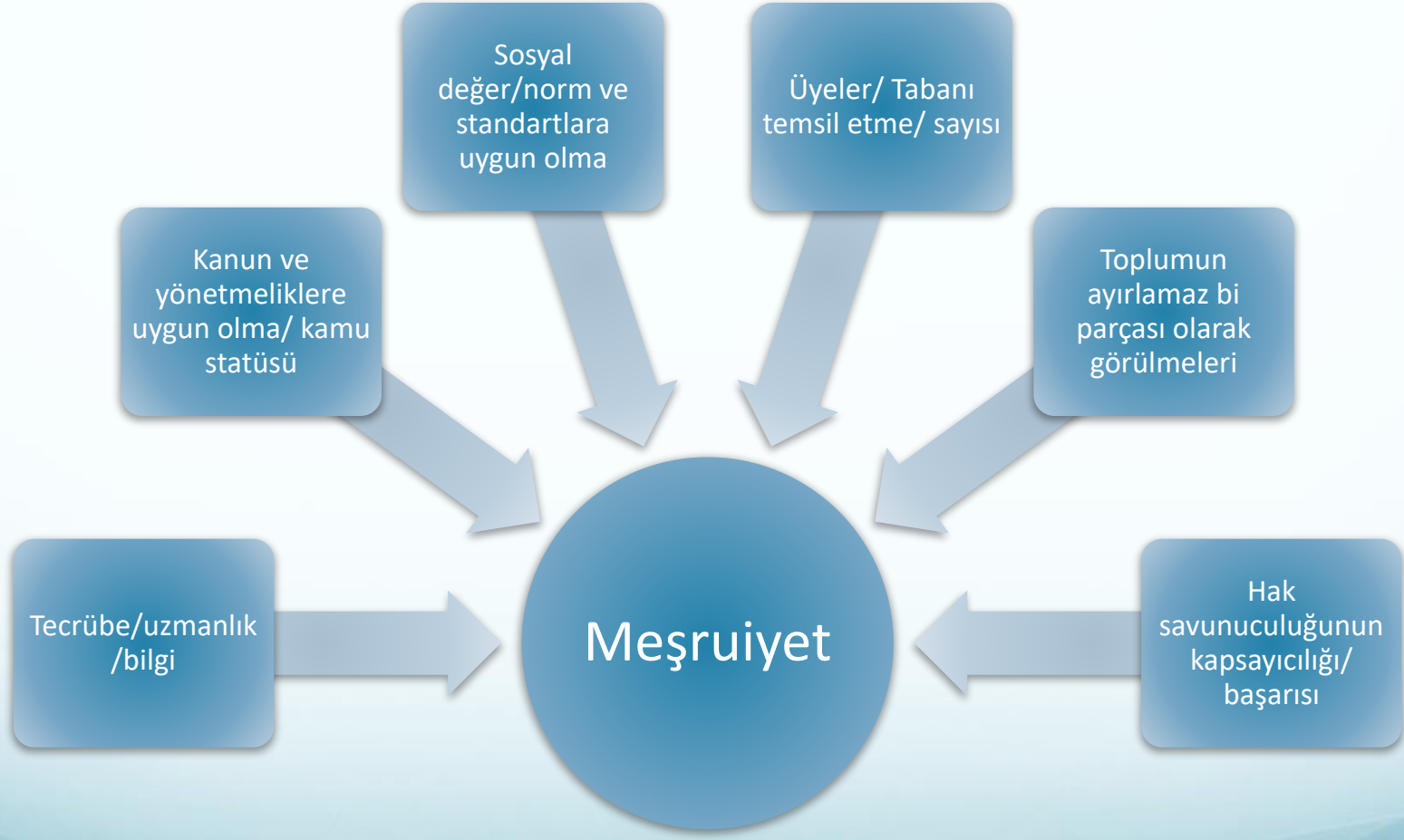
- STK'lar için “meşru” olmak ne demek?
- Sizin STK'nızı hangi öğeler meşru kılıyor?
- Bir STK için “meşruiyet” ne açılardan önemli?

4 kişilik gruplarda 15 dakika boyunca yukarıdaki soruları tartışın. Cevaplarınızı post-it'lere yazabilirsiniz. Her post-it'e tek cevap yazın.

Meşruiyetin ardındaki sorular:

- Kimi/neyi temsil ediyorsun?
- Hangi yetkinlik ile konuşuyorsun?
- İnanırlığını sağlayan şeyler nedir?

Neler Meşru Kılar?

Öz-değerlendirme modelleri

- Sertifikasyon Sistemleri: STK'ları akredite eden sistemler. Örn: Filipin STK Sertifikasyon Konseyi (devlet menşeli ama STK onaylı), İspanya Fundacion Lealtad
- Sınıflandırma sistemleri: STK'lar için “Moody's” Örn: Foreign Aid Ratings
- Davranış İlkeleri: STK'ların kendileri için oluşturdukları ilkeler Örn: Humanitarian Accountability Partnership (HAP International), INGO Accountability Charter
- Kalite Güvence Sistemleri: STK'ların farklı alanlarda kendi “kalite” standartlarını ölçebildikleri sistemler. Örn: PQASSO, SOKNO, OSANGO